

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Національна академія педагогічних наук України
Інститут педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України
ДНВЗ Університет менеджменту освіти
Інститут проблем виховання НАПН України
Інститут обдарованої дитини НАПН України
Міжнародна академія педагогічної освіти
Полтавська обласна державна адміністрація
Полтавська обласна рада
Департамент освіти Полтавської обласної державної адміністрації
Полтавська міська рада
Управління освіти виконавчого комітету Полтавської міської ради
Мала академія наук України

**УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИМ ПРОЦЕСОМ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМИ
ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ФОРУМУ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ
(УЧНІВ, СТУДЕНТІВ, МАГІСТРАНТІВ, АСПІРАНТІВ)**

16–17 квітня 2020 року

Полтава – 2020

Рецензенти:

Хомич Лідія Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора інституту професійної освіти і освіти дорослих Національної Академії педагогічних наук України.

Кононова Марина Миколаївна – доктор педагогічних наук, доцент кафедри психології Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

Редакційна колегія:

Степаненко М.І. – доктор філологічних наук, професор, ректор Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Сігарчук Р.А.** – доктор історичних наук, професор, перший проректор Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка; **Шевчук С.М.** – доктор географічних наук, доцент, проректор із наукової роботи Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, депутат Полтавської обласної ради, голова постійної комісії з питань освіти, науки та культури Полтавської обласної ради; **Гриньова М.В.** – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, декан природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Ткаченко А.В.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І.А. Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка; **Сас Н.М.** – доктор педагогічних наук, доцент Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка; **Жданова-Неділько О.Г.** – доктор педагогічних наук, доцент Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Пивовар Н.М.** – доцент Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Школяр С.П.** – кандидат технічних наук, доцент, асистент Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Большая О.В.** – кандидат економічних наук, асистент, заступник начальника навчально-методичного відділу Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Величко Р.М.** – старший лаборант кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І.А. Зязюна; **Хілінська Т.В.** – старший лаборант кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

Управління навчально-виховним процесом нової української школи в контексті реформи впровадження інклюзивної освіти в Україні : мат-ли Всеукр. форуму молодих науковців (учнів, студентів, магістрантів, аспірантів) (м. Полтава, 16-17 квітня 2020 р.) / за ред. М. В. Гриньової. Полтава : Аструя, 2020. 345 с.

Збірник містить наукові статті, що різнобічно відображають актуальну для Нової української школи проблему – управління навчально-виховним процесом у контексті впровадження інклюзивної освіти. Матеріали збірника окреслюють шляхи ефективного реформування освітнього процесу, містять аналіз умов, необхідних для успішного розвитку інклюзивної освіти, висвітлюють практичний досвід адаптації дітей з особливими потребами в освітньому середовищі.

УДК 37.014.3.043.2-056.2/.3(477)(06)

*Друкується за ухвалою Вченої ради
Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка
(протокол № 11 від 6.04.2020 р.)*

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів та посилань несуть автори статей.

© ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2020

© Автори, заг. ред. М.В. Гриньової, 2020

2. Гриневич Л.М. 4 роки впровадження інклюзії URL: <https://mon.gov.ua/ua/news> (Дата звернення: 29.01.2019).
3. Данілавичюте Е. Діти з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі [Текст] / Е. Данілавичюте // Особлива дитина: навчання і виховання : наук., навч., інформ. журнал. – 2018. – № 3. – С. 7–19.
4. Ервін Е., Кугельмас Д. Підготовка вчителів і вихователів до роботи в інклюзивних класах та групах. – К.: Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», 2000. – С.171–203.
5. Мисаковець Г. Якісна професійна підготовка учнів з особливими потребами / Г. Мисаковець // Професійно-технічна освіта : наук.-метод. журнал. – 2015. – №3. – С. 58–59.
6. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Закон України від 21.03.91. N 876-XII (876-12). Відомості Верховної Ради. 1991. – № 2. – С. 252–258.
7. Таранченко О. Стратегія сучасного викладання: надання підтримки учням з особливими потребами в умовах інклюзивного навчання / О.Таранченко // Початкова шк. – 2013. – № 4. – С. 51–54.
8. Шевців З.М. Основи інклюзивної педагогіки : підручник / З.М. Шевців. – Київ : Центр учбов. літ., 2016. – 247 с.

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ У МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ

Оксана Савельєва, Наталія Колесникова
(Полтава, Україна)

Аналіз світових тенденцій у галузі професійної медичної освіти засвідчує зростання вимог до професіоналізму та особистих якостей лікаря [4].

Традиціями вітчизняної фізіології та медицини є намагання розглядати будь-яке явище в організмі, як у цілісній системі, так і необхідність виховання лікаря, виходячи з того, що потрібно лікувати хворого, а не хворобу [2].

Мета формування світогляду і розвитку студентів вимагають створення в них теоретичного стилю мислення, який може бути сформований лише на теоретичному рівні пізнання. Розумовий розвиток людини зв'язаний з накопиченими знаннями як необхідною умовою мислення і фондом прийомів розумової діяльності, тобто розумових операцій, за допомогою яких засвоюються знання [5].

Формування клінічного мислення – процес творчий, що потребує не шаблонного, рутинного підходу, а динамічного, сучасного і професійного діалогу – спілкування між фахівцем – викладачем та студентом. Успіх цього процесу залежить від бажання і спроможності викладача передати свій досвід та навички клінічного мислення своїм учням. Зрозуміло й те, що сформувати під час навчання у вузі основи клінічного мислення майбутніх лікарів без їх бажання неможливо. Основою для формування клінічного мислення є професійні знання і практичні навички [3].

Професіоналізм лікаря включає не лише ефективне виконання своєї професійної діяльності, а й зрілість особистості фахівця, поєднання професійно важливих якостей з психологічними у процесі кваліфікованої лікувальної взаємодії. Досягти успіхів може лише фахівець з високим рівнем професійної компетентності, бажанням розвиватися та самовдосконалюватися. Адже професійна компетентність формується на основі набутого ним практичного досвіду та обумовлює його професійну майстерність [4].

Систематичне вивчення сучасної навчальної та спеціальної літератури, можливості використання мережі Інтернету для отримання інформації, спілкування з колегами інших регіонів та країн, знання іноземних мов, мотивація навчання – запорука отримання та засвоєння глибоких теоретичних знань із дисципліни [3].

Майбутня фахова компетентність лікаря обумовлена володінням ним знаннями, практичним досвідом у певній галузі медицини. Це особистісна професійна якість лікаря, яка дозволяє йому самостійно та ефективно реалізувати цілі лікувального процесу, лікувальної взаємодії. Це здатність до кваліфікованого вирішення широкого кола професійних завдань. Для цього потрібно не лише володіти знаннями, а й вміти їх грамотно застосовувати у практичній професійній діяльності [4].

Викладання патофізіології повинно бути орієнтоване на формування патофізіологічного мислення, а саме вміння встановлювати етіологічні фактори захворювання, головну та первинну ланку патогенезу, відрізнити власне патологічні, адаптаційні, компенсаторні та захисні реакції, механізми пато- та саногенезу, діяльність патологічних систем та антисистем у формуванні захворювання тощо [1].

Патофізіологічна підготовка майбутніх лікарів є фундаментом їхніх професійних знань та умінь. Зменшення кількості годин на вивчення дисципліни, переведення частини матеріалу на самостійне засвоєння та постійне збільшення інформацій, що використовуватиметься в майбутній професійній діяльності медиків, загострює проблему їх підготовки.

Фундаментальні знання з патофізіології формують основу для спеціальних знань. Їх інтеграція з фаховими знаннями під час вивчення патофізіології є виробленням здатності до мобільності у швидкозмінних умовах професійної діяльності медиків.

Таким чином, через розуміння патофізіологічних аспектів функціонування організму на різних рівнях його організації, на основі засвоєння теоретичних, експериментальних, інструментальних підходів та методів дослідження, забезпечується навчання майбутніх лікарів теоретичними знаннями та практичними навичками, що є шляхом формування клінічного мислення у майбутніх лікарів під час вивчення патофізіології.

Отже, щоб навчання сприяло розвитку патофізіологічного мислення студентів, потрібно озброювати студентів не тільки системою знань, а й системою прийомів розумової діяльності, тобто формувати в них розумові операції: аналіз, синтез, порівняння, співставлення, виявлення спільного, окремого і особливого, абстрагування, узагальнення, вміння робити умовиводи. Розвитку патофізіологічного мислення сприяє формування у студентів узагальнених умінь (вміння спостерігати, ставити досліди, систематизувати і узагальнювати знання). Повноцінний розвиток патофізіологічного мислення у студентів забезпечує лише таке навчання, яке формує у них вміння аналізувати навчальний матеріал, орієнтуватися в ньому, виділяти головне. Сучасне навчання залежить від психологічних чинників, бо тільки користуючись важелями психології можна спонукати особистість розвивати певні якості, які сприяють її плідному навчанню та розвитку [5].

Висновки.

1. Клінічне мислення – це фахове, творче вирішення питань діагностики, лікування та визначення прогнозу захворювання на основі знань, досвіду та лікарської інтуїції.

2. Професійний діалог між фахівцем-викладачем та студентом – це творчий процес, що сприяє формуванню клінічного мислення під час вивчення патофізіології.

3. Отримання та засвоєння глибоких теоретичних знань із дисципліни є основою для формування клінічного мислення.

Список використаних джерел:

1. Гоженко А.И. Основные направления совершенствования преподавания патофизиологии / А.И. Гоженко, А.А. Свирский, Л.Г. Коваленко [и др.] // Тр. Крымского гос. мед. ун-та им. С.И. Георгиевского. – 2006. – Т.142, ч.3 – С.208.
2. Зайчик А.Ш., Чурилов Л.П. Общая патофизиология (с основами иммунопатологии). Учебник для студентов медВУЗ – СПб.: 2005. – ЭЛБИ – СПб, 656, илл. – С.5.
3. Савельева О.В. Доказова медицина і навчальний експеримент із патологічної фізіології як шлях до неї // Матер. навч.-метод. конф. «Клінічне мислення: шляхи формування та вдосконалення». – Полтава, 2009. – С.45.
4. Антологія з біоетики / За ред. Ю.І. Кундієва. – Львів, 2003. – С. 138–139.
5. Левківська С.М. Закономірності ефективного навчання студентів мед коледжів // Матер. XII Міжнар. мед. конгресу студентів та молодих вчених. – Тернопіль, 2008. – С.111.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ «ГРУПИ РИЗИКУ» Лілія Поліщук	216
ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ Дар'я Половинка	219
ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН Анастасія Потапова	220
ПЕРЕШКОДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗІЇ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС Анжела Потуремець	222
ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В УКРАЇНІ Вікторія Поцяпун	228
ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ Наталія Поцяпун	231
АКТУАЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ У НУШ ДЛЯ СЬОГОДЕННЯ Маріанна Прусова	234
ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ У МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ Оксана Савельєва, Наталія Колесникова	237
ДИТЯЧА НАРКОМАНІЯ. ОЗНАКИ ТА ОСОБЛИВОСТІ БОРОТЬБИ Віталіна Сагайдак	240
УСПІШНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЄКТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНКЛЮЗИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У М. ПОЛТАВІ Яна Салай	242
ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ Карина Святобог	244
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ Вікторія Сенченко	247